

Bewaar het Pand

JAARGANG 58 • DONDERDAG 23 FEBRUARI 2023

4

Een lied van verwondering

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING VAN DE OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Een lied van verwondering

“Die mij lief gehad heeft”... (Galaten 2:20)

Mijn lieve kinderen, ik voel dat het einde van mijn leven snel dichterbij komt en ik ben blij dat ik met mijn volle verstand tegenover jullie kan getuigen Wie de Heere voor mij geworden is. En ik wens van God dat jullie dezelfde dingen mogen leren. Eens hoorde ik een getuigenis van een stervende man die zei: ik heb mijn leven lang trouw de Heere gediend en Hem hartelijk lief gehad. Die woorden troffen mij. Dat durfde ik van mezelf namelijk niet te zeggen. En nog niet.

O, ik hoop toch zo dat jullie dit verstaan wat ik nu zeg. Ja, de Heere is wel al de liefde van mijn hart waardig, dat zeker. Want wat is Hij toch goed voor zo'n mens als ik ben. Jullie zien misschien wel hoog tegen je vader op en geloven vast dat ik straks de hemel zal binnen gaan. Maar ik moet je wel dit zeggen dat het voor mij een groot en eeuwig wonder zal zijn als mij een plaats daarboven wordt geschonken. O ja, ik geloof vast en zeker in de goedheid van God. Maar ik heb ook de boosheid van mijn hart leren kennen. Ik mag getuigen dat ik de liefde Gods geproefd en gesmaakt heb, maar ik heb ook geleerd dat ik van nature geneigd ben God alsmede mijn naaste te haten.

Kinderen, ik geloof dat dit het werk van de Heilige Geest is. Nee, Hij vernedert mij niet. Maar Hij is wel Degene door Wie ik mijzelf voor God ging vernederen. Ik heb bittere tranen geschreid, vooral om mijn zondig bestaan, mijn boze natuur. Maar ik weet ook van zoete tranen, daar ik juist in die vernedering voor de Heere zo Zijn liefde heb ervaren. Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft. Zijn gunstgenoot van blijde troost en vree. Je kent Psalm 85 toch wel? En tot wie spreekt de Heere van troost? Is het niet tot dezelfde die moet zeggen: Breng ons weder, o God onzes heils! Is het niet op het moment dat die vrouw in Simons huis haar schuld aan Jezus' voeten uitweende dat de Heiland sprak: Uw zonden zijn u vergeven? Was het niet de moordenaar aan Jezus' rechterhand die niets anders kon doen dan schuld belijden, en op dat moment de zalige beloftewoorden uit Jezus' eigen mond hoorde: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn?

dierbare Zoon. Hij verklaarde mij dat hij vrede bij God had door het geloof in Christus en sprak: al is het dat mij mijn geweten aanklaagt dat ik tegen al Gods geboden zwaarlijk gezondigd heb en geen enkel gebod heb gehouden, ja al is het dat ik nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, dat God mij nochtans alles hetgeen Christus heeft gedaan mij wilde toerekenen, alsof ik nooit geen enkele zonde had gedaan, ja, als had ik zelf alles gedaan wat Christus in Zijn werk op aarde voor mij gedaan heeft! Tot die volkomen gerechtigheid vlucht ik telkens weer.

Je begrijpt, dat deze man uit Heidelberg mijn boezemvriend is geworden. Want ik kan van mezelf geen goed zeggen, wel het tegendeel. En juist dat heeft bij mij zo'n diep verlangen in mijn hart gegeven. Een verlangen om de God der zaligheid nu volkomen toe te behoren en Hem te dienen in volmaaktheid, zonder zonde, in volkomen liefde en overgave aan Zijn wil. Want, mijn dierbare kinderen, daar is bij mij hier op aarde zo weinig van terecht gekomen. Soms kan ik mezelf gruwelijk haten omdat ik van nature zo'n albederver ben. O ja, ik heb ook wel momenten gehad dat ik zingen kon: God heb ik lief. Ik heb nog een andere vriend, hij komt uit Jeruzalem, wel eens horen zingen: Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere, mijn God! Hij maakte zulke mooie liederen, die vriend. Lieder die ik graag zing. Dus, goed begrepen? Ik durf niet iets goeds van mezelf te zeggen. Maar van mijn allergrootste Vriend, Jezus Christus wil ik geen kwaad woord horen. In plaats van te roemen: Ik heb de Heere lief gehad, roem ik met een andere vriend, eens een vervolger van Christus en Zijn gemeente nu: Die mij lief gehad heeft en Zichzelf voor mij overgegeven heeft.

Lieve kinderen, draag me straks naar het graf. En weet, ik zal er anders uitkomen dan dat ik er inga. Zondig stof daalt de aarde in, een volmaakt lichaam zal verrijzen. Door Hem, Die mij heeft liefgehad. En als ik dan Boven het lied der verwondering en aanbidding zal zingen, zingen jullie dan ook maar, hier beneden: Psalm 89 vers 8.

Ik heb zo menigmaal verkeerd over de bekering gedacht. Ik meende dat het een opgaande weg van steeds heiliger worden was. Maar ik heb een vriend, hij komt uit Heidelberg, die ik hoorde getuigen van Gods goedheid en genade in en om Christus, Gods

DS. K. HOEFNAGEL

VOOR DE JEUGD

Politieagent en dominee

Toen naderde Elia tot het ganze volk en zeide: **Hoelang hinkt gij op twee gedachten?**
Zo de HEERE God is, volgt Hem na, en zo het Baäl is, volgt hem na. - 1 Koningen 18:21

Misschien weet je dat ik vroeger politieagent ben geweest. Soms vragen mensen weleens aan mij: was dat geen overgang om dominee te worden? Ik zeg dan altijd dat ik op een andere manier hetzelfde werk doe. Om een voorbeeld te noemen: als een misdadiger in een auto probeerde te ontkomen, wat deed ik dan? Hem achtervolgen en klemrijden! Zodat hij geen kant meer uit kon en gearresteerd kan worden. Nou, dat doe ik nog. Net zoals Elia het volk achtervolgde en klem reed. Om hen te redden van het verderf.

Op de Karmel hoopten de mensen dat Elia zou gaan zeggen dat er regen zou komen? Wij weten dat Elia dat inderdaad zal gaan zeggen, maar niet allereerst. Hij had eerst iets anders aan de orde te stellen. Niet de droogte, maar de oorzaak van de droogte. Hij begon met de zonde.

Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Dat doet denken aan een vogel die van ene tak op andere springt. 'Hoe lang zal dat duren,' zo vroeg Elia, 'dat u tussen God en baäl heen en weer blijft gaan?' En in die vraag tekende Elia de situatie. Natuurlijk waren er die voor baäl hadden gekozen zoals Izebel en Achab. Er waren er ook die alleen de Heere dienden: Obadja en de 7000. Maar het gros van volk wilde én de Heere dienen én baäl. Maar dat kan niet en mag niet, zo zegt de profeet. Er kan maar één God zijn. Één God die u het leven schonk en niet twee, Één God die u regeert, Één die u zegent en Één die u straft. Één God. En als Jehova dat is, volg Hem na. Maar als Hij het niet is, als u zegt dat baäl dat is, ga dan naar hem. En zo heeft Elia het volk voor de keus gesteld. Het is of-of. Zwart of wit, Jehova of baäl.

En jonge mensen, zo is het nog. Zo zegt de Heere Jezus het in Mattheüs 12: *wie met Mij niet is die is tégen Mij!* Zwart of wit. Ja of nee. En dat blijkt uit heel de Bijbel. Denk ook eens aan Openbaringen 3, de brief van Christus aan de gemeente van Laodicea. *Ik weet uw werken, dat gij noch koud zijt, noch heet; och, of gij koud waart, of heet!* En wat doet de Heere met zo'n lauwe godsdienst? *Ik zal u uit Mijn mond spuwen.* En dan staat het in de grondtaal nog veel scherper. *Ik zal u uitbraken.* Want God wordt er misselijk van.

En je voelt wel aan welke ernstige lessen hier aan ons hart worden gelegd. Want diezelfde vraag wordt ook aan ons gesteld. Al zijn onze omstandigheden anders. Maar ook wij kunnen op allerlei manier hinken op 2 gedachten. Bijvoorbeeld als je zo graag luistert naar wereldse muziek. Of kijkt naar goddeloze speelfilms, en opgaat in het amusement van de wereld of in de sport van de wereld. En 's zondags zit je weer in de kerk. Dan zegt de Heere: *Waarom hinkt gij op twee gedachten?*

Het is onmogelijk om een kind van de Heere te willen zijn, terwijl je weigert om de wereld te verlaten, je oude natuur te doden en in een nieuw godzalig leven te wandelen. Dat is onmogelijk. En wie toch denkt dat dit kan, die bedriegt zichzelf. En Elia zegt: wees niet zo dubbelhartig, maar maak dan consequent die keus! Of God of de wereld!

We zouden de vraag kunnen stellen of je dit zo mag zeggen? Zou Elia niet veel meer tot bekering moeten oproepen? Jaagt hij het volk zo niet naar de baäl toe? En zouden wij niet blij moeten zijn dat die halfslachtige jongeren nog naar de kerk komen? Als we het zo scherp stellen, jagen we ze dan niet weg? Kunnen we ze niet veel beter liefelijk lokken?

Maar Elia wil hen niet de weg naar de baäls wijzen, maar het volk wakker roepen! Want ze kunnen wel denken dat ze en de Heere en baäl kunnen dienen, maar het zal eenmaal blijken dat het niet kan. En daar wil hij hen de ogen voor openen. Daarom achtervolgde Nathan -net als een politieagent- David en reed hem klem: gij zijt die man! Daarom moet een dominee -net als een politieagent- mensen, die dood zijn door de misdaden, achtervolgen en klemrijden. Om ze te redden van het verderf!

DS. M.A. KEMPENEERS
WWW.BEWAARHETPAND.NL

Schuivende panelen (5)

Hoe moeten gereformeerde kerken zich opstellen als er ook in eigen kring schuivende panelen zichtbaar zijn?

Wereldgelijkvormigheid blijft een reëel gevaar, zo zagen we de vorige keer. Het denken van de wereld doortrekt -al dan niet heel sluipend- ons spreken over huwelijk en seksualiteit, de roeping van de vrouw ten opzichte van de man, de plaats van jongeren ten opzichte van ouderen, de houding van gemeenteleden ten opzichte van ambtsdragers, de invulling van de zondag en van onze vrije tijd.

Daarom is het noodzakelijk om in prediking en pastoraat te blijven beklemtonen hoezeer een voortdurende persoonlijke én kerkelijke reformatie geboden is. Daartoe kunnen we niet zonder het onwederstandelijke werk van de Heilige Geest, zoals dat bijvoorbeeld in paragraaf 12 van hoofdstuk 3 en 4 van onze Dordtse Leerregels naar voren komt.

Belijdenis

Hiermee is gelijk de brug geslagen naar twee andere belangrijke richtingwijzers die al eerder naar voren kwamen als het gaat om onze houding tegenover schuivende panelen: de noodzaak om vast te houden aan de gereformeerde confessie (belijdenis) en het afwijzen wat deze confessie weerspreekt. Dat zullen we vast en zeker allemaal met de mond beamen. Maar hoe staat het daarmee in de praktijk? Heel treffend heeft ds. A.J.T. Ruis in het afgelopen najaar verschenen boek "Uw gunst, Uw trouw, Uw Woord" er de vinger bij gelegd dat juist de Dordtse Leerregels voor onze tijd bijzonder actueel zijn. Trouw zijn aan de belijdenis betekent volgens hem ook dat we deze leerregels niet als een museumstuk behandelen. Maar kennen we de leerregels nog inderdaad? Weten we bijvoorbeeld dat het een afgewezen dwaling is als iemand beweert dat God van niemand louter uit kracht van Zijn rechtvaardige wil besloten heeft hem in de val van Adam te laten? Weten we bijvoorbeeld dat het een afgewezen dwaling is als iemand beweert dat een onwedergeboren mens kan hongeren en dorsten naar de gerechtigheid?

Massief

Maar ook in meer afgeleide zin is er veel onkunde en verwarring. Zo kan er soms gemakkelijk op massieve wijze worden gesproken over allerlei geestelijke zaken. "Ik heb zoveel aan mijn geloof", klinkt het dan bijvoorbeeld zonder verdere toelichting. Maar hou zouden we het vinden als een bedelaar zo blij is met zijn uitgestoken lege hand en het daarbij niet als vanzelf heeft over de rijke weldoener die hem voorzag van een genadige gift?

Weer een ander kan zo snel het massieve "Jezus is voor ons gestorven" uit zijn mond laten vallen. Zonder daarbij te beseffen dat dit je toch wel akelig dicht in de buurt brengt van een zo duidelijk in 1618 en 1619 afgewezen leer van een machtige zondaar en een machteloze Zaligmaker, die maar

moet afwachten wat de mens doet.

Terecht werd enkele weken geleden in een tweegesprek tussen ds. W. Visscher en dr. G.A. van den Brink in het Reformatorisch Dagblad opgemerkt dat de Dordtse Leerregels zo pastoraal omgaan met degenen die worstelen met allerlei geloofsvragen, zonder dat dit ten koste gaat van de Bijbelse klem van geloof en bekering en zonder dat dit ten koste gaat van de verwondering over Gods genade.

Bedreigingen

Het is niet gemakkelijk om vast te houden aan de gereformeerde belijdenis en daarbij af te wijzen wat deze confessie weerspreekt. Want wat is nu een hele waarheid en geen halve waarheid? Op internet wordt rijp en groen aangeboden aan lezingen en liederen. Wie legt dit voortdurend naast Gods Woord en de belijdenisgeschriften?

Recent sprak ik met enkele belijdeniscatechisanten over Handelingen 20. Daarin roept Paulus de ouderlingen op om op zichzelf te letten wat betreft leer, leven en ambt. Vervolgens wijst hij hen op twee gevaren die de gemeente bedreigen: gevaren van buitenaf (vers 29), maar ook gevaren van binnenuit (vers 30).

Toen we vervolgens probeerden om voor onze tijd gevaren van buitenaf én van binnenuit concreet te benoemen, stelden we vast dat het nog niet zo simpel is om goed te beoordelen of iets tegen Gods Woord en/of de belijdenisgeschriften ingaat. Wat is het dan ook nodig om Schrift en belijdenis voortdurend biddend te onderzoeken en goed te onderscheiden waar het op aankomt. Want de boze is lastig en listig!

Baken

Wat dat betreft blijven de ontwikkelingen in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt voor onze kerken een baken in zee. Daarbij lijkt de interne kritiek op bezorgde vrijgemaakten ondertussen verdacht veel op de kritiek die ook in onze kerken klinkt als de vinger wordt gelegd bij een veranderende omgang met de Bijbel: (1) Wordt er door een kleine groep niet een monopolie gelegd op één manier van bijbeluitleg? (2) Worden mensen door de woorden 'nieuwe hermeneutiek' te gebruiken niet onterechte angst aangejaagd? (3) Ben je niet de boel aan het ophitsen of aan het voorsorteren op een scheuring als je elkaar opzoekt om zorgen te delen? Het is niet alleen ingewikkeld geworden op kerkelijk terrein. Schuivende panelen zijn soms ook best voorspelbaar.

...om op zichzelf
te letten wat
betreft leer, leven
en ambt

DS. W.L. VAN DER STAAIJ

Wedergeboorte (6) *Ambrosius*

Belijdenis van zonden

Ambrosius spoort aan tot belijdenis van de bedreven zonden. “Spreid uw lijst voor het aangezicht des Heeren uit, zoals Hizkia met zijn brief deed (2 Kon. 19:14).” Belijd Gods toorn en gramschap waardig te zijn. Beken een wereld vol zonden bedreven te hebben. U bent dwaas, redeloos en uit-zinnig geweest zoveel zonden te bedrijven. Dat geeft een walging van uzelf. “Tot besluit kunt u de tollenaar navolgen, die op zijn borst sloeg, terwijl hij zijn ogen niet durfde op te heffen. Doet u dat ook, zucht en zeg met hem: ‘O God, zijt mij de zondaar genadig.’ (Lukas 18:13)”

Gebed om verzachting van het hart

Smeek de Heere om droefheid en smart over de zonde. Smeek de Heere om een nieuw, om een vlezen hart. Snik, zucht en klop op uw borst om des te meer verzachting van uw hart te ontvangen. Bid vurig en heftig. Houd aan in het gebed. Houd niet op totdat de Heere u in genade hoort. “Wanneer uw verlangen naar droefheid vastberaden is, is dit zelf al een trap van godzalige droefheid, en ongetwijfeld zal de Heere haar vermeerderen, als u een poos dringend smeekt.” Ambrosius schrijft dat er geen geboorte zonder weeën is. De boetvaardige heeft weeën.

Geen Christus zonder verslagenheid

De Heere opende de ogen van onze eerste ouders voor zonde en ellende voordat Hij hen Christus beloofde. Ambrosius citeert Calvijn: “Aan wie wordt Christus anders geopenbaard dan alleen aan hen die verootmoedigd en beschaamd zijn door het gevoel van hun eigen zonden? Voorzeker, het eerste wat tot Christus trekt, is dat wij onze ellendige staat zonder Hem beschouwen. Niemand zal tot Christus komen, tenzij hij hongerig is. Niemand zal Christus’ juk op zich nemen tenzij hij het gewicht van satans juk leert kennen en voelen. Daarom moet ieder mens door bedreigingen en gesel- en zweepslagen van zijn geweten verbroken worden, opdat hij zo, wanhopend aan zichzelf, tot Christus zal vluchten.” (Calvijn over Jesaja 61).

Geen troost zonder droefheid

De prediking brengt tot verwondering en vrees, vult het hart met ontzetting en doet het geweten sidderen en schrikken. Daarna vervult het Woord met zoete vrede en vreugde. “Hoewel de eerste twee trappen er kunnen zijn zonder de laatste, toch voelt niemand de laatste trap zonder ook in enige mate de eerste twee gevoeld te hebben. De auteur zegt terecht ‘in enige mate’, hoewel gewoonlijk geldt dat hoe dieper het gevoel van ellende is, hoe zoeter het gevoel van barmhartigheid is.”

Een gezicht van Christus

Ambrosius gaat nu schrijven over de toe-eigening van de beloften. “Dit is de regel: Ik moet geen geloof tot de beloften

brengen, maar geloof uit de belofte ontvangen.” Er zijn beloften die een gezicht op Christus geven. Bijvoorbeeld: ‘Zie het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt’ Joh. 1:29. ‘Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken.’ 1 Tim. 1:15. Deze beloften zeggen niet alleen dat wij zondaren zijn, maar ook dat er een Zaligmaker voor zondaren is.

Verlangen naar Christus

Vraag u zich af of Christus uw Zaligmaker is? “U moet naar hem hongeren en dorsten.” Denk aan Matth. 5:6 ‘Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.’ Ook Openb. 21:6 ‘Ik zal den dorstige geven uit de fontein van het water des levens om niet.’ Deze beloften kunnen opwekken om naar Christus te dorsten.

Rusten op Christus

Zegt u: ik dorst wel, maar ik durf niet te drinken? Ik verlang wel, maar ik durf Christus niet aan te grijpen? Hebt u te zwaar gezondigd? Wie zich nog in zijn zonden wentelt, heeft geen deel aan Christus. We lezen in Matth. 11:28 ‘Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.’ ‘Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke.’ Joh. 7:37. Christus nodigt, roept te komen zonder geld of prijs, Hij gebiedt om te komen.

Gehoorzaamheid aan Christus

Het gaat niet alleen om vergeving en redding van de hel, maar ook om nieuwe gehoorzaamheid, om reinheid. De Heere schrijft Zijn wet in het binnenste. Het gaat ook om het doen van de wil des Vaders, het volgen van Christus. Denk aan 2 Kor. 5:17 ‘Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden.’ Een wandelen in het licht en niet meer in de duisternis. Het leven naar Gods geboden. Er is strijd tegen de wereld, de duivel en het vlees tot aan het eind van het leven.

Troost in Christus

Misschien zegt u: bovenstaande ken ik, maar ik heb geen troost. Hoor naar Psalm 51:19 ‘Een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God niet verachten.’ Wie zijn zonde belijdt en laat, zal barmhartigheid verkrijgen. Spreuk. 28:13. Smeek om toepassing van beloften aangaande Christus. Smeek dat de Heere uw hart neigt tot geloof in deze beloften. Wie in deze beloften gelooft is wederom geboren. Dat geeft stof de Heere te loven en te prijzen tot in eeuwigheid.

DS. A. VAN HETEREN

Lezen in de brief aan de Hebreeënen (45, slot)

We zijn toegekomen aan de slotwoorden van de Hebreeënen-brief, hoofdstuk 13, de verzen 20 en volgende. Al eerder schreef ik dat de inhoud van deze gehele brief wel samengevat zou kunnen worden met de typering: *de uitnemendheid van Christus*. De Heere Jezus, de Zaligmaker van Zijn kerk, is onvergelijkbaar meer dan de allerheiligsten van de bijbelheiligen: meer dan Mozes, meer dan Aäron, meer dan Jozua. Hij overtreft ook verre de engelen. Die alles en allen overtreffende heerlijkheid van Christus wordt in deze laatste woorden nog eens in een hoofdsom beleden: *“De God nu des vredes, die de grote Herder der schapen, door het bloed van het eeuwige testament, uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onze Heere Jezus Christus, die volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen, werkende in u hetgeen voor Hem welbehaaglijk is, door Jezus Christus, dewelke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.”* [20, 21].

Deze verzen vormen duidelijk een zegenbede. Maar wel een heel bijzondere. Wat wordt er veel in gezegd. De apostel spreekt een wens uit. Daar eindigt hij zijn brief mee. De Heere moge de lezers van deze brief *“volmaken in alle goed werk, opdat ze Zijn wil mogen doen.”* Wie zal dat moeten werken? God! De apostel noemt Hem *de God des vredes*. En hoe doet de Heere dat? Door toedoen van *de grote Herder der schapen*. Door middel waarvan? *Door het bloed van het eeuwige testament*, het nieuwe verbond.

Wat is er over die Herder nog meer te zeggen? God heeft Hem *uit de doden opgewekt*. Hoe is de naam van die Herder? *Onze Heere Jezus Christus*. Opmerkelijk – vooral wordt er gesproken over de Heere Jezus, de Opgestane! Buiten en zonder Hem zal het er niet van komen om de wil van God te doen en volmaakt te zullen zijn in alle goed werk. Maar door Hem zal het er wel zijn.

De wil van God te doen... Heeft met dat oogmerk de Heere de mens niet geschapen? Schiep Hij hem daartoe niet in Zijn beeld en naar Zijn gelijkenis? Namelijk in ware gerechtigheid en heiligheid. Opdat hij God, zijn Schepper, recht zou kennen, Hem van harte liefhebben en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zou, om Hem te loven en te prijzen. Helaas, uit die hoge stand zijn wij uitgevallen. We hebben ons door moedwillige ongehoorzaamheid van die gave beroofd. Maar, o wonder!, nu is er een weg terug. Door de grote Herder der schapen.

De God des vredes. Daar begint dit slotwoord mee. Hoe kan de Heere de God van vrede zijn? Het is omdat Hij Zijn

geliefde Zoon heeft teruggebracht uit de doden. In Zijn opstanding heeft Hij de weg gebaad tot de troon van Gods genade. Zodat het weer vrede wordt tussen de heilige God en de zondaar.

Elders in deze brief heet Hij de gróte Hoge priester. Door het offer van Zijn bloed heeft Hij de weg gebaad. En als de gróte Herder der schapen leidt Hij de Zijnen tot de Vader. Het middel van de zaligheid heet hier: *het bloed van het eeuwige testament* (verbond). Zonder bloed is er geen vergeving. Het bloed van stieren en bokken was daartoe ongenoegzaam. Dat bracht geen ware vrede. Het was niet meer dan een vooruitwijzing naar het bloed van de Zoon van God, dat eens voor altijd werd gestort. Aan het kruis heeft Hij het verbond der genade en der verzoening besloten – dat is: rechtsgeldig gemaakt, gefundeerd! – toen Hij het uitriep: *“Het is volbracht!”* Van dat bétère verbond is Christus Borg geworden. Door Zijn bloed kon de heilige God nu de God des vredes worden.

Niet voor niets wordt het een éeuwig verbond genoemd. Wie door genade in dat verbond is begrepen, heeft deel aan de zaligheid die in Christus Jezus is. Tot in eeuwigheid. Want de zaligheid ligt vast in Hem die gisteren en heden dezelfde is en tot in eeuwigheid. Hem zij, zo lezen we hier, de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Zo zal de Koning eeuwig leven. Niet minder zullen eeuwig leven allen die door een waar geloof in Hem begrepen zijn.

Ondertussen is deze zegenwens ook een ootmoedige belijdenis. Valt het u niet op? De apostel schrijft over *ónze Heere Jezus Christus*. Met het bezittelijk voornaamwoord dus. Hij sluit zichzelf in. Maar niet minder allen die een even dierbaar geloof in deze Heere Jezus hebben ontvangen. Dat behoeven niet slechts Hebreeënen naar het vlees te zijn. Weliswaar zien we er naar uit dat velen van Abrahams zaad tot de erkenning van deze hun oudste Broeder komen. Maar de kring der gezaligden is niet tot hen beperkt. De middelmuur die scheiding bracht, is doorbroken. Christus is niet minder een Licht tot verlichting der heidenen. Laten we zo de allerlaatste zegenwens van dit diepe Bijbelboek maar verstaan: *“De genade zij met u allen. Amen.”*

DS. J.M.J. KIEVIET

Het Bijbelboek Ruth

Een gezin in de richterentijd (3) – de terugkeer uit Moab

6 Toen maakte zij zich op met haar schoondochters, en keerde weder uit de velden van Moab; want zij had gehoord in het land van Moab, dat de HEERE Zijn volk bezocht had, gevende hun brood.

7a Daarom ging zij uit van de plaats, waar zij geweest was en haar twee schoondochters met haar.

‘Hoofdstuk van de reizen’

We zouden Ruth 1 met enig recht ‘het hoofdstuk van de reizen’ kunnen noemen. Over de eerste reis hebben we enkele weken geleden nagedacht. Dat was de reis die Naomi, samen met haar man en haar twee zoons, maakte van Bethlehem naar Moab. In de verwachting dat ze ooit met hun vieren zouden terugkeren.

Naomi was daarin een eigen weg gegaan. Ze had geprobeerd onder het oordeel van de honger uit te komen. Ze was niet met haar man op de knieën gekomen. Ze maakte een keus zonder God. En heel haar verblijf in Moab heeft gestaan in het teken van die verkeerde keus. Daarom zijn de jaren in Moab donkere jaren geweest. Zal de Heere nooit eens Zijn gunst hebben laten blijken? Zal Hij nooit hebben laten merken, dat Hij van Naomi afwist? Dat kan wel. Maar er lag altijd een sluier van mist overheen. Want Naomi was ‘uit de weg des HEEREN’ geraakt.

De jaren gingen voorbij. Jaren waarin Naomi aan het graf van drie geliefden heeft gestaan. En toch hebben zelfs die slagen haar er niet toe gebracht om terug te keren naar Bethlehem. Maar nu komt, na al die jaren, toch het moment dat ze ‘uitgaat van de plaats waar ze geweest was’. Dat is heel wat voor haar geweest: de plaats waar haar man en haar twee jongens begraven lagen, achterlaten. En er waarschijnlijk nooit meer terugkomen.

Getrokken

Waarom maakt ze de reis terug nu wel? We lezen het in vers 6: ‘Want ze had gehoord, dat de HEERE Zijn volk bezocht had, hun gevende brood’. Dat bericht is als een lichtstraal door een dik wolkendek heen gebroken. Dat bericht heeft haar teruggetrokken naar Bethlehem.

Het is de moeite waard om datgene wat Naomi gehoord heeft, nog eens nauwkeurig te lezen. Het bericht dat haar gaande heeft gemaakt naar Bethlehem, is maar niet, dat het volk weer te eten heeft gekregen. Nee, er staat dat ze hoorde dat ‘de HEERE Zijn volk bezocht had’. Dat woord ‘bezoeken’ heeft in de taal van het Oude Testament een dubbele klank. Enerzijds kan het verwijzen naar Gods bezoeken met straffen, oordelen, tegenheden. Zo had de Heere Israël eerder bezocht: met de vijand, met de verwoesting van de oogst, met de hon-

ger. Anderzijds kan het ook verwijzen naar het bezoeken van God met Zijn genade. En dat laatste is vooral wat Naomi hier hoort.

Zijn volk

Waar we ook even op moeten letten is dat er gesproken wordt over ‘Zijn volk’. Zo zag de HEERE het volk Israël dus nog steeds. Ook al had dat volk zich van Hem afgekeerd. Ook al had dat volk de afgoden achterna gewandeld. Ook al had dat volk het zo verzondigd. Toch bleef het ‘Zijn volk’. De HEERE had dat volk niet losgelaten. Hij heeft de vijand verdreven, misschien wel door Gideon. De gewassen waren weer gaan groeien. God bezoekt Zijn volk en geeft het brood.

Waar Naomi dat bericht hoort, wordt ook nadrukkelijk vermeld in vers 6: ‘in het land van Moab’. Dat is het land van duisternis, van eigen schuld, van verdriet. Dat is het land waar ze nog altijd verkeerde op een eigen gekozen weg. Hoe ze het gehoord heeft? Misschien door een handelsreiziger. Maar dat doet niets af aan het wonder dat de HEERE er ten diepste Zelf voor zorgde dat dit woord haar in Moab bereikte.

Liefde

En onder dat woord is haar hart verbroken. Wat de drie zware slagen in haar leven niet vermochten, doet dit bericht wel. Gods onverdiende liefde en Zijn eenzijdige verbondstrouw verbreekt haar hart. Nu kan ze niet langer in Moab blijven. Nu komt Naomi, met al haar bitterheid en verdriet, in beweging. Ze moet terug. God brengt haar terug. Na jaren van duisternis.

Er ligt in deze passage uit het Bijbelboek Ruth een tweetal ontroerende lessen. De eerste les: De Heere blijft de Getrouwe. Hij brengt Zijn volk, als het uit de weg van de HEERE geraakt is, op Zijn tijd weer terug. Soms gebruikt Hij er slagen voor. Maar ten diepste is het altijd de liefde die het hart verbreekt. En de tweede les: Een zondaar kan niet zo ver afgedwaald zijn, of de Heere kan er bij. Nee, dat wordt ons niet voorgelaten als een vrijbrief om maar af te dwalen. Maar wat ligt er gebedsstof in, als we hier lezen dat Naomi het bericht over de eenzijdige verbondstrouw van de HEERE in Moab (!) heeft gehoord! Voor afgedwaalde zondaren die niet meer weten hoe ze ooit moeten terugkeren. Voor (groot)ouders van (klein)kinderen die geestelijk in Moab verkeren. Zou voor de HEERE iets te wonderlijk zijn?

DS. A.J.T. RUIS

Het lichaam een tempel

Voor vandaag een vraag van een lezer uit Hardenberg. De vraag luidt als volgt: Bij veel kerken wordt nog altijd gerookt. Mag je als christen eigenlijk wel roken? Dit met de gedachte aan het zesde gebod en het schaden van je lichaam als de tempel van de Heilige Geest.

Bedankt voor uw vraag en tevens uw geduld. Maar nu bent u echt aan de beurt.

Het is inderdaad goed dat er tegen roken gewaarschuwd wordt. Het bedreigt immers onze gezondheid en de gezondheid is een gave van God. Alle gaven willen ons bij de Gever bepalen. Het is tegen de wil van de Gever, de Heere, dat wij Zijn kostelijke gaven verkwanselen. Al is het duizend maal waar dat God ons levensbegin en levenseinde bepaald heeft, toch dragen we ook vele verantwoordelijkheden.

Wij mogen maar niet raak leven. Door goddeloosheid kan het leven in gevaar komen en verkort worden. Stel dat een jonge man dronken achter het stuur van zijn auto kruipt en de weg opgaat, hard rijdt en tegen een boom verongelukt, kan dan in de rouwadvertentie gezet worden: Heden behaagde het de Heere van ons weg te nemen? Al gaat er niets buiten Gods verborgen raad om, toch gebeurt er ook veel *tegen* Zijn geopenbaarde wil. Laten we dat niet vergeten!

Laten we dus rekenen met Gods geopenbaarde wil. En dan leert de uitleg van het zesde gebod in de Heidelberger “dat ik ook mijzelf niet kwetse of moedwillig in enig gevaar begeve”. Ons lichaam behoort de Schepper toe en Gods wet geldt voor een ieder.

Maar we kunnen niet zondermeer stellen dat onze lichamen tempelen zijn van de Heilige Geest. Met deze uitdrukking wordt allereerst iets van het geheim van het bestaan van Gods Kerk aangeduid. De Kerk des Heeren is het volk van God. De Kerk kan ook genoemd worden: het lichaam van Christus. De Kerk is vervolgens ook een tempel van de Heilige Geest. De Heilige Geest woont in al de leden van Gods Kerk. We kunnen dit lezen in 1 Kor. 3:16 en 17 en in 1 Kor. 6:19. Daar spreekt de apostel Paulus tot allen die “duur gekocht” zijn, dat zijn allen die het eigendom van de Heere Jezus Christus zijn.

Nu zijn de levende lidmaten van Gods Kerk in zichzelf zondige mensen. Door hun zonden bedroeven zij de Heilige Geest Die in hen woont. Dan trekt de Heilige Geest Zich als het ware bedroefd terug. Hij gaat niet weg! Nee, Hij zorgt ervoor dat er een magerheid over mijn ziel komt en dat ik het tenslotte niet meer uithoud, en met smeking en geweene wederkeer tot de Heere. Dat is alles Gods werk.

David beklemtoont in Psalm 51 de noodzaak van het werk

van de Heilige Geest: Ai, laat van mij Uw Heiligen Geest niet scheiden, Die kan alleen op 't rechte spoor mij leiden!

Van nature is ons lichaam dus geen tempel van de Heilige Geest. Ons lichaam moet een tempel van de Heilige Geest *worden*. In de weg van de wedergeboorte. Wat is mijn lichaam, mijn leven dus van nature? Is het teveel gezegd als we zeggen dat ons lichaam van nature aan de duivel gewijd is? Hebben we niet allen de Heere Jezus nodig, Die sprak: “Zie, Ik werp duivelen uit en maak gezond”. En zegt de apostel Johannes niet: “Die de zonde doet, is uit de duivel; want de duivel zondigt van den beginne. Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou”, 1 Joh, 3:8.

Een natuurlijk mens kan zich verharden en daardoor de algemene werkingen van de Heilige Geest uitblussen. Waar dat werk eenmaal begonnen is, daar kan dat niet meer, al kan de Geest wel bedroefd worden, zoals ik reeds zei. Wie zondigt, zondigt tegen een drie-enig God. Niemand heeft een vrijbrief om te zondigen, ook al is je lichaam (nog) geen tempel van de Heilige Geest. Maar laat het dus duidelijk zijn, dat we niet zonder meer kunnen stellen dat ons lichaam een tempel van de Heilige Geest is. Dat moet het wel worden. Er wordt al genoeg verondersteld in onze dagen. Maar met veronderstellingen gaat een mens verloren. Een mens moet wederom geboren worden. In die weg wordt het gebed geboren: Leer mij naar Uw wil te handelen, ik zal dan in Uw waarheid wandelen, neig mijn hart en voeg het saam, tot de vrees van Uwe Naam. Hoe nodig is de leiding, de heiligende werking van Gods Geest, opdat wij voorzichtig wandelen temidden van een krom en verdraaid geslacht.

Wie door de Heilige Geest geleid wordt, wordt gekend aan het gebed van Psalm 143: Leer mij o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden. Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand. Uw goede Geest bestier' mijn schreden en leid' mij in een effen land!

Voor de volgende keer heb ik weer een heel andere vraag: kun je in je slaap en in dromen ook zondigen tegen de Heere? En zo ja, wordt ons dat dan toegerekend? U kunt er vast over nadenken en voor uw gedachten sta ik open hoor. Mijn mailadres is: ds.hoefnagel@gmail.com

DS. K. HOEFNAGEL

Charles Hodge. Rechtvaardigmaking

Geen rechtvaardiging uit de werken der wet

Hoe kan een mens rechtvaardig zijn voor God? Wie hier een verkeerd antwoord geeft, vergist zich in de weg naar de hemel. Die vergissing is niet meer te herstellen. We moeten weten wat de Bijbel zegt over de rechtvaardigmaking. God heeft de belofte van leven verbonden aan de gehoorzaamheid aan Zijn wet. 'De mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven.' (Rom. 10:5). De dood is de straf op de overtreding van de wet. De gehoorzaamheid die de wet eist wordt gerechtigheid genoemd. Rechtvaardigen is rechtvaardig verklaren, het betekent nooit goed maken in de morele zin. Wanneer God een mens rechtvaardigt, verklaart Hij dat die persoon rechtvaardig is. Rechtvaardigen betekent nooit iemand heilig maken. De rechtvaardiging van de mens betekent dat hem rechtvaardigheid wordt toegerekend. Er is geen rechtvaardiging door wetswerken. Rechtvaardiging door de werken zou er alleen maar zijn als de mens zondeloos is. De heidenen zondigen tegen de wet die in hart geschreven is, de Joden zondigen tegen de wet die in hun Schriften geopenbaard is. Zowel Joden als heidenen zijn onder de zonde.

Onvolmaakte gehoorzaamheid

Veel mensen denken dat de Heere genoeg neemt met een onvolmaakte gehoorzaamheid aan de wet. De wet eist volmaakte gehoorzaamheid. Maar velen denken dat de goede werken en de boze werken tegen elkaar zullen worden afgewogen.

Iemand die een moord pleegt blijft een moordenaar ook al doet hij verder veel goede werken en zal als een moordenaar veroordeeld worden.

Rechtvaardiging door de wet is dan onmogelijk. Iemand die Gods wet overtreedt kan niet meer door de wet gerechtvaardigd worden. Het is een rampzalige vergissing te denken dat dit anders is.

Niemand rechtvaardig

In de Bijbel staat heel duidelijk 'Er is niemand rechtvaardig ook niet één; er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt, allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden, er is niemand die goed doet, er is ook niet tot één toe.' Rom. 1:10-12. Alle mensen zijn zondaars. Zij kunnen nooit door God aangenomen worden op grond van hun eigen rechtvaardigheid.

In Psalm 143:2 staat 'Ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.' Menselijke rechtvaardigheid is waardeloos in Gods ogen.

Genade

De aanneming van mensen door God is alleen genade. Ieder mens is schuldig, dus vrijspraak kan niet plaatsvinden op grond van iets in of door de mens. Het beroep op Gods barmhartigheid betekent afzien van persoonlijke verdienste en een verwerping van de rechtvaardiging door de wet. Het Oude Testament toont duidelijk dat de rechtvaardige uit het geloof zal leven. "De wet kent niets anders dan gehoorzaamheid als de grond van aanneming. Als de Schriften zeggen dat wij zijn aangenomen door het geloof, zeggen zij daarmee dat we niet zijn aangenomen op grond van gehoorzaamheid." Zo was Abraham niet gerechtvaardigd door de werken. Ook in het Nieuwe Testament komt duidelijk uit dat er door de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden voor God.

Geen werken

Bedoelt Paulus in zijn schrijven werken in de breedste zin van het woord of ceremoniële werken die zonder ware liefde tot God bedreven worden en werken der wet die alleen voor de vorm of uit een onzuiver motief gedaan worden? Het gaat om werken in de breedste zin van het woord. Paulus gaat er van uit dat de wet volmaakte gehoorzaamheid eist. De wet veroordeelt alle zonde. Dit geldt Joden en heidenen, ja heel de wereld. Paulus vergelijkt geen verschillende werken met elkaar, maar hij stelt werken en geloof tegenover elkaar. Het is zalig worden uit genade, niet uit de werken. Ef. 2:8 en 9. De mens is goddeloos in zichzelf als hij gerechtvaardigd wordt en pas wanneer de mens gerechtvaardigd is kan hij goede werken doen. Wie verbonden is aan Christus brengt vruchten voort. "Al de innerlijke uitnemendheid van de christen en de vruchten van de Geest, zijn de gevolgen en niet de oorzaken van zijn verzoening met God en zijn aanneming door Hem. Deze zijn de mantel der gerechtigheid, de witte klederen waarmee Christus degenen bekleedt die 'arm, blind en naakt' tot Hem komen. Het is dan ook de duidelijke leer van het Woord van God dat onze rechtvaardiging niet is gefundeerd op onze eigen gehoorzaamheid aan de wet. Niets wat door of in ons gedaan is, kan ook maar een moment voldoen aan de maatstaf van gerechtigheid die een vloek uitspreekt over een ieder die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen."

DS. A. VAN HETEREN

Verzoening door voldoening

Wezenlijk

De verzoeningsleer is een wezenlijk onderdeel van het christelijk geloof. Het verheugt ons dat er een boek over verschenen is waarin de verzoening door voldoening duidelijk naar voren komt en waarin afwijkende opvattingen besproken en weerlegd worden. Eerst wordt nagegaan wat het Oude en het Nieuwe Testament onder verzoening verstaan. Vervolgens komt de kerkgeschiedenis aan de orde. Daarna wat verzoening door voldoening betekent voor de prediking, de bediening van de sacramenten en het pastoraat. Acht theologen uit de Gereformeerde Gemeenten hebben meegewerkt aan dit gedegen boek. Het boek is het derde deel in de serie Semper- Reformanda-reeks.

Oude en Nieuwe Testament

De Bijbel tekent de verzoening als een zaak van God. De verzoening heeft als fundament het (uitsluitend) verzoenend werk van Christus. “De verzoening gaat niet alleen over de betaling van de schuld die gemaakt is door de zonde. De verzoening behelst ook het herstel van Gods beeld, beginnend in de wedergeboorte en voltooid bij de wederkomst van Christus” (blz. 107). Verzoening eist een betaalprijs. De menselijke natuur van Christus is noodzakelijk. De verzoening is particulier, ze betreft niet heel de wereld of al de mensen. Dit vinden we duidelijk terug in de kanttekeningen op de Statenvertaling.

Kerkgeschiedenis

In de Vroege Kerk komt de verlossing door Christus duidelijk naar voren. De bronnen tonen aan dat de Vroege Kerk de verzoening niet liet opgaan in de gedachte van Christus Victor (Overwinnaar). Er was wel degelijk oog voor de verzoening door voldoening. De verzoeningsleer van Anselmus komt aan de orde. “De mens moet aan God teruggeven wat hij roofde of anders moet een Middelaar genoegdoening schenken.” (blz. 405). Luther, Calvijn en de Heidelbergse Catechismus komen ook ter sprake.

Nieuwere visies

Diverse theologen hebben de klassieke leer van verzoening door voldoening bestreden. De opvattingen van Smits, Wiersinga, Den Heyer, H.J. de Jonge en Reinier Sonneveld worden besproken en weerlegd. Verzoening door voldoening is een kernzaak in de geloofsleer. Door Christus als voorbeeld centraal te stellen wordt te kort gedaan aan het offer dat Hij gebracht heeft. We lezen op bz. 106 “De mens wordt niet meer voor God gedaagd om zo de noodzaak van verzoening te doorleven. Wie signalen in de gereformeerde gezindte op zich laat inwerken, voelt aan dat deze ontwikkelingen gaande zijn.” We lezen op blz. 108 “Als de Vader Hem aanwijst als Zijn geliefde Zoon en dat Woord door Zijn Geest afdrukt in het hart, blijft de aanbidding over dat Christus

Zich aan het kruis liet nagelen en daar wilde hangen, beladen met mijn zonden. Dan maakt de ergeris plaats voor een hartelijke en diepe liefde tot de Gekruisigde.”

Geloofsleer

De verzoening is een fundamenteel onderwerp in de geloofsleer. We lezen op blz. 249 “In de gereformeerde visie, die teruggaat op de gereformeerde belijdenis zoals voor de kerk in Nederland vervat in de Drie Formulieren van Enigheid, staan twee zaken centraal: genoegdoening aan Gods recht en plaatsbekleding. Het object van de verzoening is God. Zijn toorn over de zonde wordt gestild.

Reikwijdte

Er is geen alverzoening en geen algemene verzoening. De remonstranten stonden de algemene verzoening voor: Jezus bedoelde met Zijn offer alle mensen te redden. Maar voor wie is Jezus aan het kruis gestorven? Alleen voor de uitverkorenen. We lezen op blz. 291v “Algemene verzoening lijkt een steviger basis te bieden voor een ruime prediking van het Evangelie. Uit tal van geschriften en preken blijkt dat particuliere verzoening niet tegenstrijdig is aan een ruime Evangelieprediking. De Dordtse Leerregels geven hiervoor voldoende basis.”

Prediking

We citeren blz. 306 "In de prediking der verzoening staat Christus centraal. 'Christus de Gekruisigde, de Joden wel een ergernis en de Grieken een dwaasheid, maar hun die geroepen zijn, beide Joden en Grieken, prediken wij Christus, de kracht Gods en de Wijsheid Gods' (1 Kor. 1:23-25)." De Erskines zeggen dat de belofte niet alleen aan de uitverkorenen wordt gedaan, maar dat de belofte gericht wordt tot allen die het Evangelie horen en hun zaad (blz. 309v). De prediking verkondigt het Evangelie van Christus en stelt verantwoordelijk. De Heilige Geest zegent de prediking. In de prediking komen de kenmerken van geloof en bekering naar voren waaraan de luisteraar zich toetsen kan (blz. 330).

Sacramenten

Op blz. 409 lezen we: “Ook in het gebruik van de sacramenten is er de bediening van de verzoening. In doop en avondmaal is er de verwijzing naar en de verzegeling van het verzoenend werk van de Middelaar Jezus.”

Geestelijk leven en pastoraat

In de nieuwere theologische bezinning is de vraag naar de genadige God ten onrechte op de achtergrond geraakt. In

het pastoraat gaat het over de verbroken verhouding met God en het herstel ervan. Ook over de doorleving van de verzoening in de levenspraktijk en de bijbehorende vergevingsgezindheid. (blz. 410)

N.a.v. Verzoening door voldoening, Een theologische verkenning, Semper Reformanda-reeks, Ds. G. Clements, ds. J.M.D. de Heer en ds. A. Schreuder (red.), gebonden, 415 blz., € 32,50. Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 90 8718 8221.

Gods Gezalfde, Bijbelstudies over de drie ambten van Christus | Ds. M. van Sligtenhorst
Paperback, 112 blz., € 13,90. Uitgeverij Den Hertog, Houten. ISBN 978 90 331 3201 8.

De auteur is hervormd predikant van de Hersteld Hervormde Gemeente te Nieuwleusen. Vanuit de Schrift behandelt de auteur thematisch de drie ambten van Christus. Wie de Christus leert kennen, leert Hem kennen in Zijn drie ambten als Profeet, Priester en Koning. Ieder hoofdstukje is voorzien van een aantal gespreksvragen. De auteur haalt op blz. 13 het bekende boek van prof. G. Wisse aan getiteld 'De ambtelijke bediening van den Christus in de geloovigen.' (1937). We geven een citaat van blz. 26 door "Wie aan zijn ellende ontdekt wordt, zal niet beweren dat het geestelijk leven daarmee begonnen is. Het tegenovergestelde is waar (Rom. 7:9). De ontdekte ziel krijgt zijn geestelijke dood voor ogen en gaat leren kermen en smeken. De wetsovertreder moet de Wetsvervuller nodig leren krijgen en met Hem verenigd worden. Daarom hanteert Christus de wet om plaats te maken voor Zichzelf. Hij is immers de vervulling van de wet. De wet moet gepredikt worden met het oog op Hem, Die Zich onder de wet gesteld heeft. Immers, Christus is het einde van de wet voor een ieder die gelooft (zie Rom. 10:4). Daarom wee hem die Christus niet verkondigt. Hij is een huurling en geen herder.

De kinderdoop Gods bevel | Ds. Michael Harrison
Gebonden, 60 blz., € 12,50, Uitgeverij de Toren, Genemuiden. ISBN 978 94 93043 80 0.

Dit boekje uit 1694 is vertaald door Dr. D. Baarssen. De Bijbelse gronden van de kinderdoop worden verdedigd.

Bezwaren tegen de kinderdoop worden besproken en vanuit de Bijbel beantwoord. In het voorwoord staat "Deze vertaling kan meer helderheid geven in het feit dat de kinderen deel uitmaken van het verbond en net als

VAN DE REDACTIE

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. donderdag 9 maart 2023. Kopij graag binnen WOENSDAG 22 februari 2023.

Ontmoetingsdag

Zaterdag 15 april 2023 D.V. in de Christelijke Gereformeerde Kerk te Werkendam. Sprekers: ds. M.A. Kempenaers, ds. A.J.T. Ruis, ds. W.L. van der Staaij en ds. K. Hoefnagel.

Ds. M.C. Tanis en ds. P. den Butter

Ds. Tanis mocht 94 jaar worden. Hij mag met de liefde van zijn hart nog geregeld voorgaan in kerkdiensten. Ds. Den Butter mocht 85 jaar worden. Door lichamelijke beperkingen kan hij niet meer voorgaan. De Heere gedenke onze oud- bestuursleden aan de avond van hun leven naar ziel en lichaam beide.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

COLOFON

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand. ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren, ds. K. Hoefnagel en ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E.a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E.pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 32,- per jaar.

Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 38,- per jaar.

Advertentietarieven op aanvraag.

volwassenen lid zijn van de kerk. Kinderen hebben daarom ook recht op het teken van de doop. Om die reden rust op de ouders de plicht om hun kinderen ten doop te houden en ze overeenkomstig de eisen van God verbond op te voeden."

De auteur noemt negen grondslagen voor de kinderdoop en bespreekt die grondslagen. Op blz. 35 lezen we met instemming het volgende "Als de kinderen van een van de gelovige ouders of van de beide gelovige ouders verbondsmatig heilig zijn, dan moeten zij gedoopt worden. Het eerste is waar, daarom moet het laatste ook waar zijn (1 Kor. 7:14).

Met de heiligheid van de kinderen wordt niet het juridische aspect bedoeld. Dat wil zeggen dat zij geen bastaarden zijn. Dat zouden zij geweest zijn, indien de beide ouders heidenen waren geweest. Evenmin wordt bedoeld dat zij zaligmakend geheiligd zijn, maar veeleer dat zij verbondsmatig heilig zijn. Dat wil zeggen, zij zijn in het genadeverbond, en hadden dus een onbetwistbaar recht op het zegel van het verbond, dat de doop is."

De auteur weerlegt ook de argumenten van de wederdopers. Dit lezenswaardige boekje is apologetisch geschreven (ter verdediging van de kinderdoop), veroordeelt de doop door onderdompeling, wil alleen weten van de doop door besprenging, en eindigt met een toepassing.

De Ziekentrooster | Ds. E. Venema

Gebonden, 134 blz., € 19,50. ISBN 9789461151537.

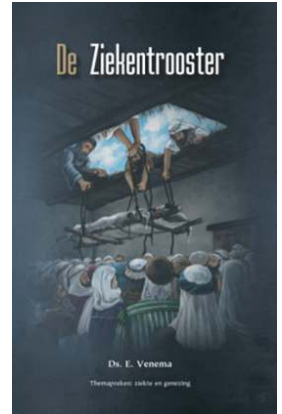
Zie, een zaaier ging uit... |

Ds. E. Venema

Gebonden, 138 blz., € 19,50.

ISBN 9789461151520. Beide boeken: Uitgeverij 'De Ramshoorn'.

Het boek 'De Ziekentrooster' bevat 6 themapreken over ziekte en genezing, waaronder een biddagpreek en een dankdagpreek. De biddagpreek gaat over Jäirus. De dankdagpreek over de genezing van 10 melaatsen. In het tweede boek 'Zie, een zaaier ging uit...', worden 6 gelijkenissen behandeld. We geven het slot weer van de preek over de gelijkenis van het onkruid te midden van de tarwe. We lezen op blz. 25 "En jullie, jongens? Wat zouden jullie willen? God is machtig om van onkruid nog tarwe te maken. Begrijpt u het? Al bent u een handvol onkruid, meer niet, dan kan God nog van onkruid tarwe maken; van een vijand een vriend maken. Van één die vloekt, kan Hij een bidder maken. Dat we er samen om leorden vragen, om door God bekeerd te worden, zoals Hij al Zijn volk altijd bekeerd heeft."

Christelijke hulpverlening met perspectief

KORTE WACHTLIJST!

Stichting Schuilplaats helpt mensen die vastgelopen zijn op het gebied van:

relatie rouw opvoeding

zelfvertrouwen echtscheiding

burn-out depressie

stichtingschuilplaats.nl

☎ 0318 - 54 78 70

schuilplaats

Word vriend en steun de Stichting!

NL35 ABNA 0548 9879 20

De Bijbel een vergeten boek?

Help mee de waarheid terug te brengen!

Meer informatie?
→ www.svvhd.org

Stichting Vrienden van
Heidelberg en Dordrecht

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl